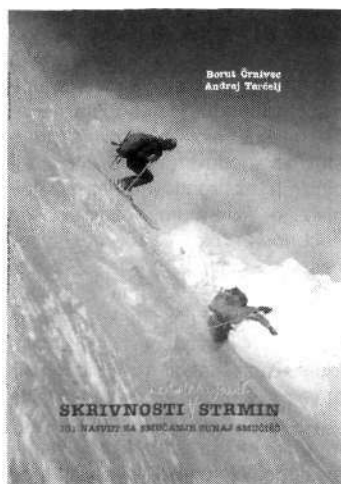

Skrivnosti nedotaknjene

Že pred prejšnjo zimsko in smučarsko sezono naj bi **Borut Črnič** in **Andrej Terčelj**, odlična slovenska alpinistična in turna smučarja, za eno od uveljavljenih založb napisala knjigo o smučanju po celcu, ko pa je ta načrt padel v vodo, sta jo konec lanskega novembra izdala v samozaložbi. Tako je 144 strani debela knjiga »Skrivnosti nedotaknjenih strmin«, opremljena s 114 barvnimi fotografijami, osmimi skicami, ki pojasnjujejo vsebino, in petimi tabelami, vključno z italijansko vezavo po njuni lastni izjavi skoraj do pičice takšna, kot sta si jo avtorja zamislila: v glavnem 101 nasvet za smučanje zunaj urejenih smučišč, v podrobnostih pa poleg tega še marsikaj drugega, kar mora vedeti smučar, ki se s teptanega smučišča podá bodisi na njen neteptani rob, bodisi drugam v gore, kjer se znajde v njemu dotlej tujem in zato lahko prav nevarnem svetu.

»Skrivnosti nedotaknjenih strmin« so vsaj na knjižnem področju tako pri nas kot drugod po svetu v glavnem res skrivnosti, ki jih sistematično, temeljito in v celoti med enim samimi knjižnimi platnicami do izida te knjige skoraj gotovo ni razkril še nihče. Črnič in Terčelj, ki od svojih študentskih let hodita tudi (ali celo predvsem) na turne

smuke, sta na slovenskem snegu opazila, da se izmed številnih zelo dobrih smučarjev na teptanih smučiščih komajda kdo odloči za smučanje zunaj smučišča, medtem ko so v tujini na tem področju smučarji kljub šibkejšemu smučarskemu znanju drznejši. Vendar tudi v Sloveniji vedno več smučarjev — rekreativcev hoče zapustiti urejeno smučišče, za nekatere preveč drzne pa se taka pustolovščina konča pod snežnim plazom ali drugače nesrečno.

Tisti smučarji, ki jih je pustolovska žilica kdaj le spravila v celec ali celo višje v nedotaknjeno prostranstvo zimskega gorskega sveta, so se tedaj vrnili »v civilizacijo« večinoma očarani od mamljivih vrednot, ki so jim bili prvič priče: od tišine in lepote divjine do takih psihofizičnih obremenitev, ki so še dolgo karseda ugodno vplivale na njihovo počutje. Ob novicah o nekaterih nesrečah predvsem mladih turnih smučarjev si potem marsikdo ni upal več »tja gor« — in zdaj bodo »Skrivnosti nedotaknjenih strmin« od belih gorá začarane smučarje vnovič opogumile. V tej knjigi so namreč tako nasveti in napotki za varovanje pred snežnimi plazovi ter ocene težavnosti in nevarnosti kot tudi zamisli za izbiro najprimernejše opreme, uspešno načrtovanje in izbiro podviga, izvedbo vzpona in predvsem posebnosti smučarske tehnike za varno smučanje po teh nedotaknjenih strminah.

Kot pravita avtorja, je knjiga namenjena dobrim smučarjem z urejenih smučišč, ki želijo smučati po celcu. Prvi dve od sedmih poglavij, »Sneg, led, plazovi« in »Strmina, izpostavljenost, nevarnosti, težavnost« sta temeljnega pomena za varno smučanje zunaj urejenih smučišč, jedro knjige pa je poglavje »Smučanje«, ki vključuje pripravo na spust oziroma smučanje, opise različnih smučarskih tehnik, recepte za izbiro najprimernejše tehnike glede na strmino, izpostavljenost in vrsto snega, tehnike ustavljanja pri padcih, smučanje s plazovi in še kaj. Ob pomembnem poglavju o varstvu gorske narave je tudi navidez droben, vendar nad vse važen nasvet: urejenih smučišč

ne zapuščajmo sami, saj se osnovni gorniški nasvet, ki odsvetuje samohodstvo, v primeru smučanja še potencira; nevarnosti padcev, poškodb in srečanja s plazom so pri smučanju večje, ob nesreči pa lahko učinkovito pomagajo le soudeleženci.

Pred izidom so knjigo poleg Borutovega očeta inž. **Mira Črnič**a, ki pa izida ni dočakal, pregledali in ocenili štirje recenzenti, sama znana gorniška in (turno)smučarska imena: zmagovalec desetih osemisočakov in vseh najvišjih vrhov celine **Viki Grošelj** (z nekaterih se je smučal), šef slovenske smučarske demonstracijske vrste **Roman Šturm**, vsestranski gornik z bogatimi, tudi gorskoreševalnimi izkušnjami **France Zupan** in največji slovenski strokovnjak za snežne plazove (in še marsikaj drugega v gorah) **Pavle Šegula**. Slednji je v svoji oceni med drugim napisal, da »bo 101 nasvet za smučanje zunaj smučišč dobrodošel vsem, ki jih mamijo snežna prostranstva visokogorja. Preizkušene ideje in rešitve jim bodo v veliki meri prihranile učenje na poskusih in napakah, ki bi koga lahko drago stale.«

Knjigo »Skrivnosti nedotaknjenih strmin« je mogoče kupiti v nekaterih knjigarnah, zanesljivo pa dobiti po pošti, če prej pokličete po telefonu Boruta Črnič (061/302-242) ali Andreja Terčelja (041/669-402).

Marjan Raztresen

Andi Tineta Miheliča

Človeka, ki prebere knjigo **Tineta Miheliča** Andi, beli vrhovi zelene celine, zgrabi neustavljiva strast, da bi isti trenutek pripravil nahrbtnik in se odpravil na poti, ki jih tako plastično opisuje avtor, eden od najboljših slovenskih poznavalcev teh gora. S to knjigo smo dobili nekakšno zgodovino prvih slovenskih osvajanj te gorske verige, vodnik po nekaterih predelih južnoameriških hribov in hkrati leposlovno delo, ki v svetovljanski maniri popisuje prve korake skromnih, a navdušenih pod-

alpskih gornikov po teh predelih na oni strani ekvatorja.

Andi, ki jih je sredi lanskega leta izdala radovljiška Didakta, so potopis, ki ga je Tine Mihelič, po poklicu glasbenik, umetniška duša torej, violinist, član orkestra Slovenske filharmonije iz Ljubljane, »dolgo nosil v sebi«, kot piše avtor, ki ima po lastnem pričevanju v tem pogorju od vseh Slovencev najdaljši staž, saj segajo začetki njegovega (in hkrati slovenskega) andinizma v leto 1964. Vendar je bil že prvi vstop v ta svet nadvse uspešen tako za Miheliča kot za njegovega soplezalca **Lojzeta Goloba**, ki sta že na prvi odpravi priplezala na deviško 5495 metrov visoko goro, sosedo Condoririja, in jo po leto prej pod Ojstrico smrtno ponesrečenem **Ivu Rey** imenovala Pico Reya, isti dan pa sta med prečenjem Kondorjeve zahodne verige stala še na drugem deviškem vrhu, ki sta ga imenovala Pico Jugoslavija; sicer pa je ta odprava krstila kar sedem gorskih vrhov, enega, visokega 5380 metrov, s Pico Slovenija. A niti to še ni bilo vse, kajti priplezali (Tine Mihelič tudi) so še na vrh Illampa, očaka Kraljevske Kordiljere, kar prvi slovenski osvajalec opisuje nadvse doživeto.

Celotna knjiga, vseh več kot 170 strani, se bere kot napeta detektivka: ali bo pogumnim fantom in pozneje tudi dekletom uspelo to, česar so se lotili, ali jih bo gora pogubila. Čeprav je od potepanja po teh gorah večinoma minilo veliko let, so opisi tako doživeti, kot bi se avtor pravkar vrnil iz Južne Amerike in iz popolnoma svežih spominov spletel komajda verjetne nape-te zgodbe zmagoslavja, veselja in žalosti ob izgubah plezalskih tovarišev. Nič čudnega: »Moji prijatelji so si sproščali fantazijo na Himalaji, jaz sem sanjal o Andih,« kot je zapisal Tine Mihelič. Toda čeprav piše predvsem o južno-ameriških gorah, se dotika tudi tamkajšnje slavne zgodovine, ki so jo oblikovali prvotni prebivalci, o katerih piše z vsem spoštovanjem in občudovanjem, a hkrati karseda napeto, ponekod skorajda karly-mayevsko.

Nasploh je v tej knjigi veliko občudovanja: tam so za Miheliča nekatere najlepše gore na svetu in najlepše vasi, kar jih je videl — in še marsikaj je tam takega, kar je tako neizmerno lepo in zanimivo, da bi bilo vredno videti in doživeti. Če je to še opisano s peresom pesnika, kakršen je Mihelič, je razumljivo navdušenje gorniško navdahnjenega bralca, ki požira te lepe opise človeka, »ki je imel srečo, da so se mu uresničile sanje iz otroštva... Občutek gibanja na meji med pravljico in stvarnostjo me bo odtlej spremljal na vseh andskih poteh...«

Marjan Raztresen

Grošljeva Antarktika

V ljubljanski založbi Modrijan je sredi lanskega oktobra izšla že osma knjiga alpinista **Vikija Grošlja**, ki ji je avtor dal naslov »Južno od vsega — Antarktika«, v njej pa opisuje lanskoletno, prvo slovensko alpinistično odpravo na belo celino in temu dodaja nekoliko alpinistične zgodovine Antarktike. Knjigo je v prostorih Planinske zveze Slovenije v Ljubljani novinarjem na tiskovni konferenci takole predstavil urednik **Jure Senegačnik**, sicer tudi sam alpinist:

»Slovenci, državljani Republike Slovenije, smo v resnici planinski narod, o čemer ne gre izgubljati besed. Planinstvo, alpinizem, gornišstvo so pojmi, ki so že več kot stoletje jasno razvidna in nepogrešljiva stalnica naše nacionalne kulture. Zato ne preseneča, da smo v planinskem pogledu narod, ki se statično uvršča med najbolj planinske v Evropi in na svetu. Kar se tiče alpinizma in njegovih dosežkov, ga lahko gledamo kot logično izpeljanko iz te množične ljubezni do gora. Slovenski alpinisti niso le vseskozi hodili vstríc s svetovnimi dosežki, ampak so kar nekajkrat pobrali svetovne lovrike. Zaradi specifičnosti dejavnosti pa to dogajanje najpogosteje ni bilo na naših časopisih.

Slovenski alpinizem oziroma slovenski alpinisti se še zdaleč niso

omejevali le na športne ali strogo gorniške dosežke. Kar nekaj alpinistov je bilo, ki so svoja doživljanja gorskega sveta vnesli tudi na področje slikarstva, filma in seveda predvsem literature. Danes lahko rečemo, da je bera slovenske alpinistične literature kar bogata.

Te besede nimajo namena predstavljati zgodovino slovenskega alpinizma ali zgodovino naše alpinistične literature, ampak so neobhodni okvir za predstavitev našega avtorja **Vikija Grošlja**. Grošelj je brez dvoma slovenski alpinist najvišjega kakovostnega razreda. Naš najuspešnejši osvajalec osemstisočakov se v slovensko zavest ni zasilal le s svojimi alpinističnimi podvigi, ampak tudi s svojimi knjigami. Kar sedem jih je že napisal doslej, osma je sedaj pred vami.

Viki Grošelj ni slovenski pisatelj, prav tako ga ne moremo označiti kot publicista ali še manj kot pisca črtic iz življenja alpinistov. Viki Grošelj je brez dvoma vse to, a obenem še bistveno več. V slovenskem alpinističnem in literarnem prostoru je enostavno človek, ki živi za to, da hodi in pleza po gorah, to pa dela tudi zato, da fotografira, piše in predava, obenem pa piše in predava zato, da lahko potem spet hodi in pleza po gorah. Pri tem izjemno vsestranskem in ustvarjalnem človeku gre preprosto za to, da živi za vse to, kar dela, in dela vse to, da živi, saj si življenja drugače verjetno sploh ne zna predstavljati.

V založbi Modrijan nam je zato v veliko čast, da si je avtor za izdajo svoje najnovejše knjige izbral prav nas. Po vseh svojih močeh smo se potrudili, da je njegova zadnja knjiga kar se tiče zunanega videza tudi najlepša od njegovih dosedanjih knjig.

Kot urednik sem ob tem dolžan povedati nekaj historiata, ki avtorja predstavi tudi v luči, v kakršni ga javnost do sedaj morda še ni poznala dovolj. Ne glede na to, da imam veliko čast, da avtorja poznam že več kot 20 let iz Alpinističnega odseka Ljubljana-Matica, ga nisem imel priložnost spoznati kot avtorja knjige. Čeprav o nje-